

Klimat, energia, zasoby

– kluczowe dla modelu rozwojowego Polski

Memorandum do Premier RP

Warszawa, luty 2016 roku

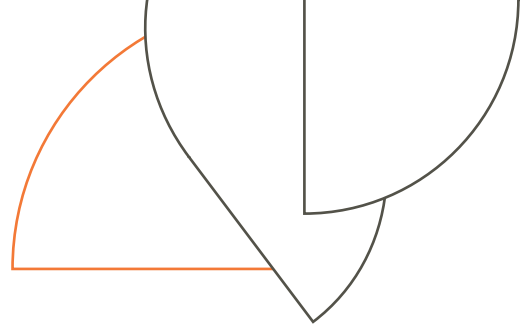
Szanowna Pani Premier,

Po raz pierwszy od 1989 roku wyłoniony został w Polsce jednopartyjny rząd większościowy. Stwarza to bezprecedensową szansę na przyspieszenie szeroko rozumianej modernizacji, mającej na celu zwiększenie bezpieczeństwa kraju i zdecydowaną poprawę jakości życia jego obywateli.

Jako przewodnicząca Rady Ministrów ma Pani do odegrania kluczową rolę w realizacji tego zadania. Zważywszy na to, że model energetyczny Polski w olbrzymiej mierze stanowi o jakości życia obywateli, a także warunkuje powodzenie realizacji strategii rozwojowych, decyzje o polskim bilansie energetycznym oraz docelowym modelu rynku energii nie będą jedynie technicznymi rozstrzygnięciami, ale także istotnymi środkami realizacji wizji modernizacyjnej Polski i zwiększenia jej szans rozwojowych. To Pani, z racji piastowanego stanowiska, powinna dokonać ostatecznych rozstrzygnięć w tym zakresie.

W szczególności, w okresie najbliższych lat Pani Premier powinna zrealizować dwa kluczowe zadania, mające ścisły związek z kwestiami energetycznymi, klimatycznymi i zasobowymi:

- ◆ **Doprowadzić do powstania i realizacji długoterminowej strategii rozwoju Polski, która uwzględniać będzie znaczenie ochrony środowiska i klimatu, zarządzania zasobami naturalnymi oraz bezpieczeństwa ekologicznego dla dobrobytu Polaków oraz siły i trwałości modelu społeczno-gospodarczego kraju;**
- ◆ **W oparciu o tę strategię wyznaczyć kierunki polityki energetycznej w kolejnych dekadach, decydując o kształcie przyszłego bilansu energetycznego; oraz zagwarantować, że polityka energetyczna państwa będzie konsekwentnie wdrażana w powiązaniu z politykami publicznymi we wszystkich sektorach znajdujących się „w zasięgu oddziaływania” energetyki.**

Kontekst

Klimat, energia i zasoby w długoterminowej strategii rozwoju Polski

Polska potrzebuje nowych impulsów rozwojowych, które wykraczałyby poza inwestycje infrastrukturalne i stabilizację makroekonomiczną, w szerszym zakresie uwzględniając „jakość” rozwoju kraju. Działając we współpracy z prezydentem i powołaną przez niego Narodową Radą Rozwoju (NRR), Pani Premier ma szansę doprowadzić do rzeczywistego uwzględnienia ochrony środowiska i klimatu, zarządzania zasobami naturalnymi oraz bezpieczeństwa ekologicznego w polityce rozwojowej państwa.

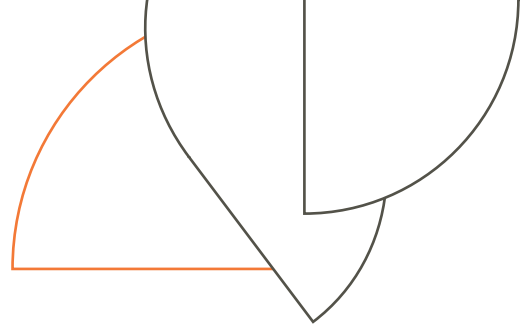
Ochrona środowiska i zarządzanie zasobami naturalnymi są obecnie przykładem jednego z największych zaopóźnień modernizacyjnych Polski. Podczas gdy od dekady nasz kraj konsekwentnie dogania unijną średnią pod względem poziomu dobrobytu, wyrażonego wysokością PKB na mieszkańca, w sektorze zarządzania zasobami naturalnymi podobny postęp (mierzony m.in. czystością powietrza, efektywnością zarządzania wodą czy odzyskiem odpadów) nie jest odnotowywany.

Koordynując działania ministrów, a jednocześnie dysponując pozycją polityczną umożliwiającą podjęcie decyzji o nadaniu istotnego priorytetu kwestiom ochrony środowiska i klimatu, zarządzania zasobami naturalnymi oraz bezpieczeństwa ekologicznego, Pani Premier powinna być odpowiedzialna za uzgodnienie i wprowadzenie w życie długoterminowej koncepcji rozwoju państwa, gwarantującej rozwój Polski w przyszłości nie tylko w kategoriach ilościowych, ale też jakościowych.

Długoterminowa polityka energetyczna Polski

Strategia „Polityka energetyczna Polski” obejmuje okres do roku 2050 i jest spójna z horyzontem czasowym unijnych strategii klimatyczno-energetycznych. Jednym z jej celów jest zagwarantowanie inwestorom długofalowej stabilności regulacyjnej, niezbędnej do podejmowania decyzji inwestycyjnych. O ile przygotowanie i wdrażanie „Polityki energetycznej Polski” jest jednym z kluczowych zadań stojących przed ministrem energetyki, to Pani Premier – odpowiadając za całokształt polityki realizowanej przez rząd – powinna w oparciu o długoterminową strategię rozwoju Polski wyznaczyć kierunki polityki energetycznej poprzez podjęcie decyzji o kształcie przyszłego bilansu energetycznego.

Decydując o wyborze energetycznego scenariusza dla Polski, Pani Premier powinna wziąć pod uwagę wszystkie kwestie znajdujące się w „zasięgu oddziaływania” energetyki, m.in. gospodarkę, finanse publiczne, politykę ochrony zdrowia, politykę zagraniczną, ochronę środowiska, planowanie przestrzenne, a także naukę i rozwój innowacji. Pani Premier powinna mieć także na względzie to, że właściwym celem polityki energetycznej jest tworzenie warunków dla stałego i zrównoważonego rozwoju kraju.

Rekomendacje

Klimat, energia i zasoby w długoterminowej strategii rozwoju Polski

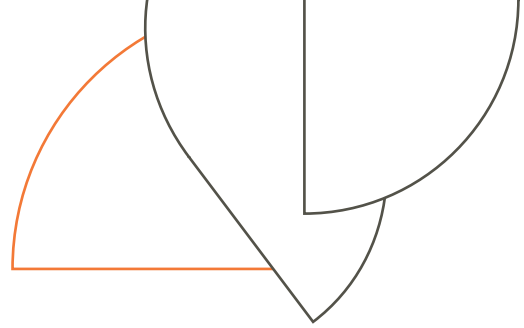
Aby doprowadzić do powstania i realizacji długoterminowej strategii rozwoju Polski, która uwzględniałaby znaczenie bezpieczeństwa klimatycznego, energetycznego i zasobowego dla dobrobytu Polaków oraz siły i trwałości modelu społeczno-gospodarczego kraju, Pani Premier powinna:

- ♦ Włączyć Kancelarię Prezesa Rady Ministrów (KPRM) w prace nad długoterminową strategią rozwoju Polski prowadzone we współpracy z Narodową Radą Rozwoju przy prezydencie. Efektem tych prac powinna być „Strategia rozwoju Polski 2050”, uwzględniająca znaczenie i rolę ochrony środowiska i klimatu, zarządzania zasobami naturalnymi oraz bezpieczeństwa ekologicznego jako istotnych elementów modelu społeczno-gospodarczego rozwoju kraju. W sytuacji, gdyby Kancelaria Prezydenta nie podjęła prac nad tego rodzaju strategią, Pani Premier powinna sama zainicjować ten proces i doprowadzić do jego realizacji w ramach KPRM.
- ♦ Doprowadzić do tego, aby „Strategia rozwoju Polski 2050” wyznaczyła kierunki i kryteria dla przedkładanych przez rząd, parlament i prezydenta aktów legislacyjnych oraz realizowanych przez rząd polityk publicznych w zakresie ich zgodności z tą strategią. W tym celu, Pani Premier powinna gwarantować, aby strategia została zatwierdzona jako oficjalny dokument Rady Ministrów, a także, aby została możliwie szybko przełożona na projekty konkretnych aktów legislacyjnych.
- ♦ Doprowadzić do przyjęcia przez rząd katalogu mierzalnych kryteriów definiujących bezpieczeństwo ekologiczne, a także wprowadzić praktykę stosowania tych wskaźników podczas przygotowywania oceny skutków regulacji (OSR), nawet jeśli dotyczyć to będzie poselskich projektów ustawodawczych oraz projektów prezydenta, w tej chwili nieobjętych procedurą OSR.

Długoterminowa strategia energetyczna Polski

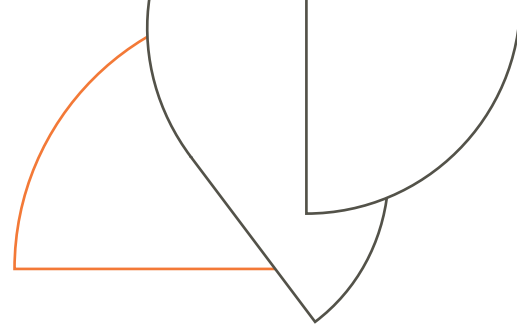
Podjmując decyzję o kształcie przyszłego bilansu energetycznego, a także w celu zagwarantowania, że polityka energetyczna państwa będzie konsekwentnie wdrażana i stanie się punktem odniesienia dla tworzenia polityk publicznych we wszystkich sektorach znajdujących się „w zasięgu oddziaływania” energetyki, Pani Premier powinna:

- ♦ Sprawić, aby przygotowywana i wdrażana przez Ministerstwo Energetyki strategia „Polityka energetyczna Polski do 2050 roku”, była wynikiem współpracy m.in. z ministerstwami zdrowia, finansów, środowiska, infrastruktury i budownictwa, transportu, rozwoju, spraw zagranicznych, a także przedstawicielami związków zawodowych i organizacji pozarządowych. Pani Premier powinna czuwać, aby kierujący pracami nad przygotowaniem dokumentu minister energetyki uwzględnił istotne współzależności występujące pomiędzy sektorem energetycznym a innymi sektorami gospodarki, a także powiązania pomiędzy energetyką a kwestiami istotnymi dla rozwojowych aspiracji Polski, takimi jak konkurencyjność gospodarki, bezpieczeństwo państwa czy jakość życia obywateli.

- ◆ Doprowadzić do oparcia „Polityki energetycznej Polski do 2050 roku” o scenariusz stopniowego różnicowania polskiego miks energetycznego. Dywersyfikacja bilansu energetycznego, wprowadzająca do systemu zasoby zdolne do dostarczania energii przy różnych ograniczeniach, pozwoli na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego Polski.
- ◆ Sprawić, aby „Polityka energetyczna Polski do roku 2050” stała się punktem odniesienia dla tworzenia polityk publicznych we wszystkich sektorach znajdujących się „w zasięgu oddziaływania” energetyki, a zatem dotyczących m.in.:
 - unowocześnienia sektora energetycznego,
 - zwiększania bezpieczeństwa energetycznego Polski,
 - reformy sektora węglowego w kierunku ekonomicznej rentowności,
 - polityk wspierających nowe źródła wzrostu i przewagi konkurencyjne Polski,
 - ochrony zdrowia,
 - reformy finansów publicznych,
 - reformy zarządzania zasobami naturalnymi, a w szczególności działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Ponadto, Pani Premier powinna zabiegać o terminowe podpisanie przez władze Polski, a następnie ratyfikację przez Parlament RP, zawartego na szczycie klimatycznym COP21 globalnego porozumienia o ochronie klimatu. Wejście w życie porozumienia jest kluczowe zarówno dla zagwarantowania jednakowych reguł konkurencji dla przemysłów energochłonnych i wysokoemisyjnych na całym świecie, jak też dla zarządzania ryzykiem zmian klimatycznych, które mogą zagrażać stabilności ekonomicznej, rozwojowi społeczno-gospodarczemu oraz bezpieczeństwu wszystkich państw, w tym Polski (np. poprzez epidemie, migracje i konflikty o zasoby).

W sierpniu 2015 roku agencja badawcza Millward Brown Polska zrealizowała dla demosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej badanie opinii i postaw Polaków i Polek na tematy związane z energetyką i ochroną klimatu.

Odpowiadając na pytanie o najważniejsze wyzwania modernizacyjne stojące przed Polską, badani uznali, że „ochrona klimatu i środowiska” – wybrana przez 11% respondentów jako pierwsze wskazanie – jest zadaniem istotniejszym niż „zapewnienie bezpieczeństwa kraju poprzez rozwój armii” (5%), czy „przystąpienie Polski do strefy euro” (4%). To może świadczyć o tym, że Polacy dostrzegają związek pomiędzy polityką ochrony klimatu i środowiska a tempem i kierunkiem rozwoju kraju.

Proszę wskazać trzy najważniejsze Pana/i zdaniem wyzwania modernizacyjne dla Polski:

